

GROOTEGAST – WITTE KERKJE

Het Witte Kerkje van de Protestantse Gemeente staat op een niet al te hoge zandrug aan de zuidkant van Grootegast. Een dubbel ijzeren hek met daarin de letters NHK geeft toegang tot kerk en kerkhof. Het zaalkerkje uit de late 16^e of vroege 17^e eeuw valt op door de witte bepleistering. De kerk is vermoedelijk gebouwd op een oudere fundering maar door het ontbreken van geschreven bronnen kunnen we daar weinig met zekerheid over zeggen.

Bij de verbouwing in 1829 kreeg de kerk het huidige exterieur. De wit gepleisterde muren worden geleed door pilasters met daartussen grote rondboogvensters. In het grote witte muurvlak aan de voorzijde zijn drie ronde vensters geplaatst die ritmisch worden begeleid door twaalf zwarte muurankers. Het middelste, hoger geplaatste venster is beduidend kleiner. Het gebouw wordt aan de voorzijde bekroond door een licht wijkende, uit drie segmenten opgebouwde dakruiter. Deze dakruiter heeft een vlakke vierkante basis en een eveneens vierkant opengewerkt middendeel waarvan elke zijde is voorzien van een fronton. De dakruiter eindigt in een achthoekige spits met een windwijzer in de vorm van een steigerend paard. In deze dakruiter hangt een luidklok uit 1983 voorzien van de volgende tekst: *'Bij klokgelui houdt de mens de adem in / Gevaar, droefheid, vreugde of 'n geluid van nodiging'*. Deze luidklok vervangt de oude gescheurde klok uit 1611.

Het interieur van het in 2005 gerenoveerde monumentale gebouw is wit geverfd. Het wit van de muren en van het lage houten tongewelf wordt slechts onderbroken door het warme lichtbruin van de kerkbanken, de kansel en de kroonlijst. De vloertegels van het koor, gelegd in schaakbord patroon, zorgen voor een groen-oranje kleuraccent. Het groen komt terug in het kleine huisorgeltje tegen de zuidmuur van het koor. De kleuren van het interieur komen goed tot hun recht door het overvloedig licht dat door de grote ramen met hun dunne tracering naar binnen valt.

De kerkbanken en de preekstoel zijn geplaatst bij de restauratie in de jaren 2004-2005. Deze preekstoel, uit het jaar 1706, is afkomstig uit de in 1903 afgebroken kerk van Oud-Appelscha. Naast de preekstoel staat de al eerder genoemde, gescheurde luidklok uit 1611. In de kerk is een zerkfragment uit 1614 aanwezig. Het ligt in de vloer voor de trap naar de kansel. Op de balustrade aan de westkant stond vroeger een 'schijnfront', een loos orgelfront met daarachter een harmonium.

Het al vermelde groene orgeltje is een door Flentrop in 1976 gebouwd pijporgel bestemd als huisorgel voor dhr. J. Feenstra. Het orgeltje verhuisde in 1988, mogelijk gemaakt door een schenking van de familie Innema, naar het Witte Kerkje. Na een kort verblijf op de orgelgalerij aldaar verkaste het naar een plekje tegen de zuidmuur van het koor. Daarna verhuisde het orgeltje naar de 'Schaapskooi', een bijgebouw van de Goede Herderkerk, om in 2018 weer thuis te komen in het Witte Kerkje, op de oorspronkelijke plek tegen de zuidmuur van het koor.